

S'inaugura a Vic una mostra amb dibuixos de Bernard Aldebert, supervivent del camp d'extermini de Gusen

written by Redacció Unilateral | 23 d'octubre de 2016

S'ha inaugurat al Temple Romà de Vic l'exposició **Viacrucis en 50 estacions**, una mostra de dibuixos del cartellista i dissenyador francès Bernard Aldebert que retrata la brutalitat dels camps nazis, en concret la del camp d'extermini de Gusen I (Àustria). La mostra, que romandrà oberta fins al 20 de novembre i ha estat organitzada per l'associació La Garriga Secreta i l'Ajuntament de Vic, està dedicada al vigatà Joan Rodríguez Pons (1914-2007), un jove treballador de Vic, afiliat a la CNT i voluntari republicà, qui va fugir a França on va ser detingut i deportat al camp d'extermini de Gusen I – un dels més cruents, amb taxes de mortalitat del 65% per causa de la fam i els treballs forçats – on va coincidir i fer amistat amb Aldebert. Un cop alliberat el camp de Gusen per les tropes nord-americanes, Joan Rodríguez va romandre a Tolosa (França) fins al finals de seus dies.

A continuació i gràcies a la cortesia de Jaume Rodri-Febrer, reproduïm l'article que va publicar en el diari *El 9 Nou*, en memòria del seu oncle Joan Rodríguez, coincidint amb la inauguració d'aquesta exposició.

A la meva família hi havia silencis. I el més negre i espès era el que envoltava la figura del meu tiet Joan, el "tiet de França". De tant en tant, la confluència d'atzars, em proposava paraules amagades: "Era roig; a la guerra va ser detingut; va fugir a França; va estar prèns en diversos camps de concentració alemanys". La seva mare i el meu pare em portaven a Bourg-Madame, cada any, a veure, de lluny a

l'altra banda del pont, un tiet del qui tothom callava. La meva àvia, desconsolada. El meu pare enormement seriós, sempre. Ningú no em volia contestar tot allò que aquesta situació familiar anòmala em provocava. Franco no el deixa entrar? El posarien de nou a la presó? I què ha fet? A França no li diuen res, oi?

El meu tiet Joan, nascut a Vic al 1914 ja de molt jove es va interessar per la política. El seu pare Joan va morir essent ell una criatura. Sis germans, pocs estudis. Aprenent en una tintoreria del carrer Nou, es va afiliar al sindicat de la CNT i va marxar al front a defensar la República, iniciada l'ofensiva franquista. El seu particularment dolorós camí no feia més que començar. A València el franquistes el fan presoner i, astut com era, s'evadeix. Els companys de València l'ajuden procurant-li roba de carrer i alguns diners. Així arriba a Barcelona des d'on telefona a Vic, a la seva mare, l'àvia Dolors. Li demana que li baixi a Barcelona una pistola que ell tenia molt ben guardada a les bigues de la seva habitació. La meva àvia, diligent, agafa el tren, es presenta al lloc convingut a Barcelona i li lliura l'arma i li diu el que el meu tiet recordarà tota la vida: "Joan, no et deixis agafar mai més".

El tiet Joan, sol, decideix passar a França via els boscos de Girona tot i que estaven infestats de soldat enemics. Caminava de nit, dormia de dia. I dia i nit passava gana i molta set. Finalment, desubicat arriba a passar la frontera i allí, fiat com molts, es deixa conduir als camps que el francesos havien preparat per "acollir" els refugiats espanyols. Passa unes setmanes a Argelers, però amb dos companys ocasionals s'escapa del camp i marxa direcció nord buscant la sortida cap a Anglaterra. A la cua de l'embarcament és identificat per la Gestapo i deportat a Gusen 1, el seu primer camp de la mort.

Es allí on fa coneixença i amistat amb Bernard Aldebert, un jove publicista francès detingut per haver fer uns dibuixos

contra Hitler. Quatre anys llargs en diferents camps de l'horror. Malalt de cor i de cos, és alliberat i passa a residir a França com a condició obligada. S'instal·la a Toulouse i obre un negoci de tapisseria de cotxes. Negoci que el fa pròsper. S'aparella i, tot i que no te fills propis, es fa seus i de quina manera els de la seva companya divorciada, la tieta Jacqueline, (nom de guerra que va conservar fins els últims anys).

Amb alguns companys no va deixar mai de maldar per la causa de la llibertat amb un antifranquisme radical i contundent. En el seu enterrament, en el pati de Le Petit Santenay a St. Jean de Liversay, última residència familiar, prop de Burdeus, un grup d'excombatents i expresoners vetllen el seu cadàver en un emotiu acte de comiat.

Passats els meus anys joves i desnortats, inicio una encuriosida recerca sobre el meu tiet de França del que ningú de la família no em volia parlar. Una llarga conversa a Cardedeu amb la jove escriptora Montserrat Roig em determina a fer-li costat buscant aquesta gran reparació històrica que suposa, encara ara, els catalans que van passar pels camps de concentració alemanys. Visito el meu tiet a Toulouse diverses vegades i és en una d'aquestes visites que la tieta Jacqueline m'ensenya una còpia del llibre d'Aldebert. Quan, finalment, obté el permís per passar a Espanya em ve a veure, directe a Cardedeu, on jo visc. Ell volia saber-ho tot de mi i jo volia saber-ho tot d'ell. Ens va faltar temps.

Ara, amb aquesta exposició al Temple Romà, sento, en part, recompensada la meva ànsia de justícia per una generació que ho va donar tot per la causa de la República i la llibertat. I a canvi, fins ara mateix, el seu heroïcisme es va cobrir amb un espès i vergonyant silenci social i polític.

A totes i a tots els represaliats, morts, vençuts i humiliats, el meu més profund respecte. I el compromís de seguir l'exemple que ens han deixat.

Que cridin les pedres, si no hi ha altres veus!